

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 9. november 2009
Kontor: EU-kontoret
Sagsnr.:
Dok.: MSF40804

**Notat til Folketingets Europaudvalg
om
afgivelse af indlæg i EF-Domstolens præjudicielle sag C-279/09, DEB**

1. Indledning

I forbindelse med behandlingen af en kære af en kendelse om ikke at meddele fri proces til et selskab, der ønsker at anlægge en EU-retlig erstatningssag, har den tyske Kammergericht forelagt EF-Domstolen et præjudicielt spørgsmål.

Det præjudicielle spørgsmål drejer sig om, hvorvidt det er i strid med EU-retten at have en national ordning, hvorefter juridiske personer i forbindelse med anlæggelse af erstatningssager baseret på en medlemsstats mulige overtrædelse af EU-retten som udgangspunkt kun meddeles fri proces, når særlige grunde taler herfor, f.eks. fordi sagen er af principiel betydning.

2. Sagens faktiske omstændigheder

Det tyske energiselskab DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft (herefter sagsøger) ønsker at anlægge en erstatningssag mod den tyske stat i anledning af den tyske stats for sene gennemførelse af direktiv 98/30/EF af 11. juni 1998 og direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003.

Formålet med ovennævnte direktiver er at sikre en ikke-diskriminerende adgang til nationale gasforsyningsnet. På grund af den for sene gennemførelse af direktiverne gør sagsøger gældende, at det ikke har været muligt for sagsøger at gennemtvinge adgang til de tyske netoperatørers gasforsyningsnet.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Det er herefter sagsøgers påstand, at sagsøger som følge af den for sene gennemførelse af direktiverne er gået glip af en række mulige gasleveringskontrakter, og at sagsøger herved er gået glip af en estimeret fortjeneste på ca. 3,7 mia. EUR.

Idet sagsøger ifølge forelæggelseskendelsen ikke har nogen indtjening eller formue, er sagsøger ude af stand til at betale for juridisk repræsentation under sagen og den retsafgift, der kræves i henhold til den tyske lov om retsafgift. Sagsøger har derfor ansøgt om fri proces til at føre erstatningssagen.

Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at der efter den tyske retsplejelov kan meddeles fri proces til juridiske personer, når undladelse af retsfølgning eller retligt forsvar ville være i strid med almene interesser. Samtidig fremgår det, at sagsøger imidlertid ikke opfylder betingelsen i den tyske retsplejelov og dermed som udgangspunkt ikke kan få meddelt fri proces til at føre den ønskede erstatningssag.

Landgericht Berlin har derfor i første instans afslået at meddele sagsøger fri proces. Sagsøger har herefter kært denne kendelse til den tyske Kammergericht.

3. Den danske interesse i sagen

Sagen har principiel betydning for Danmark, fordi de omhandlede tyske procesregler om betingelserne for at meddele fri proces til juridiske personer i det store hele svarer til de danske. Endvidere rejser sagen principielle spørgsmål om medlemsstaternes adgang til nationalt at fastsætte de processuelle rammer for EU-retlige erstatningssager, der føres ved de nationale domstole.

Efter den danske retsplejelov har juridiske personer mulighed for at få fri proces, men hvis sagen vedrører erhvervsmæssig virksomhed, vil fri proces som udgangspunkt være udelukket. Formålet med de danske regler svarer i vidt omfang til formålet med de tyske regler om fri proces.

4. Regeringens stillingtagen

Det følger af EF-Domstolens faste praksis, at EU-retlige erstatningskrav mod medlemsstater behandles ved de nationale domstole i overensstemmelse med national procesret.

EF-Domstolen har dog samtidig fastslået, at de nationale regler om gennemførelse af et EU-retligt erstatningskrav ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende erstatningssøgsmål baseret på national ret (ækvivalensprincippet), og at de ikke må være udformet således, at de i praksis gør det umuligt eller urimeligt vanskeligt at opnå erstatning (effektivitetsprincippet). I henhold til effektivitetsprincippet må de nationale procesregler således ikke de facto umuliggøre eller i betydelig grad vanskeliggøre borgerens anlæggelse af en EU-retlig erstatningssag mod en medlemsstat.

Nærværende sag drejer sig om rækkevidden af effektivitetsprincippet i forhold til udgangspunktet om, at det tilkommer medlemsstaterne selv i national ret at fastsætte de processuelle rammer for, hvorledes EU-retlige erstatningskrav behandles ved de nationale domstole.

Det er i den forbindelse regeringens opfattelse, at fastlæggelse af effektivitetsprincippets rækkevidde bl.a. må ske under hensyntagen til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter EMRK), herunder særligt artikel 6 om retten til en retfærdig rettergang, idet rettighederne heri indgår i de grundrettigheder, som også EU-retten hviler på, jf. EU-Traktatens artikel 6, stk. 2. Det bemærkes i den forbindelse, at retten til at få fri proces efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis som udgangspunkt ikke er beskyttet af EMRK art. 6, stk. 1, om adgangen til domstolsprøvelse i civile sager.

Menneskerettighedsdomstolen har dog i enkelte, særlige tilfælde fundet, at manglende adgang til fri proces er en krænkelse af EMRK art. 6, stk. 1. I disse tilfælde har der imidlertid været tale om fysiske personer, hvis manglende mulighed for at anlægge retssager førte til en materiel krænkelse af EMRK's grundlæggende rettigheder. De særlige undtagelsestilfælde har derimod ikke drejet sig om, at en juridisk person ønskede at anlægge en sag af formueretlig karakter om hypotetiske kontrakter.

På baggrund af ovenstående og henset til, at et selskab er en juridisk konstruktion, der ikke i samme grad findes at være omfattet af de sociale beskyttelseshensyn, der ligger bag de procesretlige regler om fri proces, finder den danske regering sammenfattende, at EU-retten ikke er til hin-

der for den omhandlede lovgivning om fri proces. Ved fastsættelse af regler om fri proces bør der således lægges vægt på udgangspunktet om, at det tilkommer medlemsstaterne selv i national ret at fastsætte de processuelle rammer for, hvorledes EU-retlige erstatningskrav behandles ved de nationale domstole.